

NOVEMBRIS

2015

Latvijas Nacionālā
vēstures muzeja

ZIŅNESIS

Svētku mēnesī aicina godāt tautas un valsts vēsturi

Klāt novembris – Latvijas valsts svētku mēnesis. LNVM kā ik gadu aicina apskatīt un iepazīt muzejā izstādītās vēsturiskās liecības par zemi, tautu un valsti gan Lāčplēša dienā 11. novembrī, gan valsts proklamēšanas gadadienā 18. novembrī. Svētkos ieeja muzejā bez maksas. Savukārt 14.

novembrī iecerēti divi pasākumi: nodarbība ģimenēm ar bērniem “Mana Latvija” un lekcija par Latvijas valsts apbalvojumiem un Latvijas naudas vēsturi. Detalizētāk skat. 4., 5. un 6. lpp. Attēlā: Brīvības pieminekļa atklāšana 1935. gada 18. novembrī. LNVM krājums.

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs
Lāčplēša iela 106/108, Rīga LV-1003, tālr. 67223004, e-pasts: muzejs@lnvm.lv

WWW.LNVM.LV

NODAĻAS:

LNVM pamatekspozīcija un izstāžu zāles
Brīvības bulvāris 32, Rīga LV-1050
tālrunis: 67221357
e-pasts: info@lnvm.lv

LNVM nodaļa „DAUDERĪ”
Sarkandaugavas iela 30,
Rīga LV-1005
tālrunis: 67391780
e-pasts: dauderi@lnvm.lv

LNVM nodaļa ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS
MUZEJPARKS
Āraiši, Amatas novads LV-4140
tālrunis: 64107080
e-pasts: araisi@lnvm.lv

LNVM nodaļa
TAUTAS FRONTES MUZEJS
Vecpilsētas iela 13/15,
Rīga LV-1050
tālrunis: 67224502
e-pasts: tfm@lnvm.lv

Izstādes

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS
pamatekspozīcija un izstāžu zāles Brīvības bulvārī 32 Rīgā

laiks: līdz 2016. gada 31. augustam

izstāde "Ceļā uz latviešu tautu"

laiks: līdz 2016. gada 29. februārim

izstāde "Jānis Krēsliņš – latviešu tradicionālo kultūras vērtību izzinātājs"

laiks: 11. novembrī no plkst. 10.00 līdz plkst. 20.00

Lāčplēša Kara ordeņa pilna komplekta (vienīgā zināmā Latvijā) eksponējums un izstāde "Latviešu strēlnieku bataljoniem – 100" (ieeja bez maksas)

laiks: 18. novembrī no plkst. 11.00 līdz plkst. 19.00

muzeja pastāvīgā ekspozīcija un izstādes apskatāmas bez maksas

pastāvīgā ekspozīcija

"Latvijas senvēsture", "Livonija", "Latvijas teritorija un iedzīvotāji 16.–18. gs.",
"Muiža un muižniecība 17.–19.gs.", "Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gs",
"Dzīvesvide un ikdiena 19. gs. un 20. gs. sākumā: bīdermeijera un jūgendstila interjeri",
"Tehniskā modernizācija 19. gs. un 20. gs. sākumā", "Latvijas Republika. 1918.–1940.",
"Latvijas Republikas okupācija un pievienošana PSRS. 1940.–1941.",
"Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem. 1940.-1953.",
"Latvijas Republikas valstiskās neatkarības atjaunošana".
Pieejamas nodarbību telpas skolēniem muzejpedagoģiskajām programmām "Senā skola",
"Viduslaiku bruņinieki" un citām aktivitātēm.

vieta: LNVM nodaļa "DAUDERI"

laiks: līdz 15. novembrim

Mākslinieka Eināra Kviļa gleznu izstāde

pastāvīgās izstādes

"Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē", "Gaida Graudiņa kolekcija", "Dauderu" vēsture"

vieta: LNVM nodaļa TAUTAS FRONTES MUZEJS

pastāvīgā ekspozīcija

"Atmoda – LTF – neatkarība"

LNVM izstādes ārpus muzeja

Izstāde "Latviešu strēlnieku bataljoniem – 100"

vieta: Latvijas Republikas Saeimas bibliotēka | laiks: līdz 15. novembrim

Izstāde "Rīgas pilij – 500"

vieta: Latvijas Republikas Saeimas bibliotēka | laiks: līdz 2016. gada 30. aprīlim

Izstāde "Baltijas brīvības ceļš"

vieta: Leipciga u.c. Vācijas pilsētas | laiks: septembris-oktobris

LNVM ceļojošās izstādes

Izstāde “Baltijas brīvības ceļš”

vieta: Rīgas centra humanitārā vidusskola | laiks: 10. novembris – 19. novembris

vieta: Jelgavas Tehnoloģiju vidusskola | laiks: 30. novembris – 11. decembris

Izstāde “Mēs, tauta”

vieta: Kuldīgas centra vidusskola | laiks: 2. novembris – 13. novembris

Izstāde “Latvija Neatkarības kara laikā. 1918.- 1921.”

vieta: Ķengaraga vidusskola | laiks: 3. novembris – 6. novembris

vieta: Rīgas 63. vidusskola | laiks: 9. novembris – 13. novembris

vieta: Dagdas novada Ķepovas pagasts | laiks: 16. novembris – 23. novembris

Izstāde “Patiesība par Lielvārdes jostu?”

vieta: Rīgas Kultūru vidusskola | laiks: 16. novembris – 27. novembris

Izstāde “Ceļā uz Latvijas brīvību”

vieta: Krāslavas Valsts ģimnāzija | laiks: 16. novembris – 27. novembris

LNVM virtuālās izstādes

“Brīvības piemineklis – 80”

Attēlā: Brīvības piemineklis no Raiņa bulvāra puses 20. gadsimta 30. gadu otrajā pusē. LNVM krājums.

YouTube kanālā *LatvijasNacionālais vēstures muzejs LNVM* apskatāmas virtuālās izstādes, kurās ietverti muzeja kolekciju izcilākie priekšmeti. Izveidota slaidrāde par etnogrāfiskajām saktām, kāzu fotogrāfijām, tautastērpiem, Pieminekļu valdes fotokolekciju, Ādama Alkšņa zīmējumiem, Kuzņecova porcelānu u.c.

Nupat tapusi izstāde veltīta Brīvības pieminekļa 80 gadu jubilejai.

<http://bit.ly/1MvZ3V2>

Pasākums

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

pamatekspozīcija un izstāžu zāles Brīvības bulvārī 32 Rīgā

datums: 11. novembrī / laiks: no plkst. 10.00 līdz 20.00

ieeja: bez maksas

LĀČPLĒŠA DIENAS PROGRAMMA BRĪVĪBAS BULVĀRĪ 32

Tikai vienu dienu – 11. novembrī – Latvijas Nacionālais vēstures muzejs kopš 1988. gada tradicionāli izstāda unikālo Latvijā vienīgo zināmo Lāčplēša Kara ordeņa pilno komplektu.

1970. gadā muzejā nonāca unikāla kolekcija – Latvijas armijas ģenerāļa Jāņa Baloža (1882-1965) apbalvojumi. Kolekcijas lepnums ir pilns Lāčplēša Kara ordeņa komplekts — I, II un III šķira, ko ģenerālis bija saņēmis par Brīvības cīņām.

2013. gada Rīgas pils ugunsgrēka dzēšanas laikā muzeja vadībai izdevās šo eksponātu izglābt nākamībai.

Lāčplēša Kara ordenis ir pirmais un augstākais militārais apbalvojums

Latvijas Republikā. 1919. gada novembrī Daugavas krastos izšķīrās gadu iepriekš 18. novembrī proklamētās Latvijas Republikas liktenis. 11. novembrī Rīga pēc mēnesi ilgas aplenkšanas bija brīva, tādēļ šo datumu uzskata par Latvijas brīvības cīnītāju piemiņas dienu un ordeņa dzimšanas dienu.

Pirmie ordeņi ar Ministru kabineta lēmumu 1920. gada 13. augustā tika piešķirti septiņiem augstākajiem Latvijas armijas komandieriem – Pēterim Radziņam, Mārtiņam Peniķim, Krišjānim Berķim, Oļģertam Dankeram, Jūlijam Jansonam, Jānim Puriņam un Jānim Apinim. 1920. gada 11. novembrī svinīgās parādes laikā Esplanādē Satversmes sapulces priekšsēdētājs J. Čakste pasniedza ordeņus pirmajiem 288 kavalieriem.

Ar Lāčplēša Kara ordeņa I šķiru apbalvoti četri latviešu virsnieki – Latvijas armijas virspavēlnieks ģenerālis J. Balodis, Latvijas bruņoto spēku pirmais pavēlnieks pulkvedis Oskars Kalpaks (pēc nāves), latviešu strēlnieku komandieris pulkvedis Frīdrihs Briedis (pēc nāves) un 3. Latgales divīzijas komandieris ģenerālis Krišjānis Berķis, kā arī septiņi ārzemnieki.

Savukārt ar izstādi “Latviešu strēlnieku bataljoniem - 100” muzejs 11. novembrī īpaši godinās to latviešu strēlnieku piemiņu, kuri bija Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri – ordeni piešķīra ne tikai Brīvības cīņu dalībniekiem, bet arī latviešu strēlniekiem par Pirmā pasaules kara laikā parādīto varonību. Pavisam ar Lāčplēša III šķiru ir apbalvoti 202 strēlnieki, bet Frīdrihs Briedis saņēmis gan III, gan II, gan I šķiru. Varonīgā cīnītāja Līna Čanka–Freidenfelde savu kaujas ceļu sāka kā strēlniece 3. Kurzemes latviešu strēlnieku pulkā, kur par varonību apbalvota ar II un IV šķiras Jura krustiem un IV šķiras Jura medaļu, bet par cīņām 1915. gada 22. oktobrī pie Slokas un par izlūkgājieniem 1916. gadā Nāves salā ar Lāčplēša Kara ordeni Nr. 1095. Viņa bija pirmā sieviete, kas tika apbalvota ar Lāčplēša Kara ordeni.

Tāpat muzejs aicina apskatīt ekspozīcijas daļu “Latvijas Republika. 1918.-1940.” un jauno izstādi “Ceļā uz latviešu tautu”. Muzejā tiks demonstrēta arī virtuālā izstāde “Brīvības piemineklis – 80”.

Attēlā: Lāčplēša Kara ordeņa pilns komplekts. Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.

Pasākums

vieta: LNVM nodaļa "DAUDERI", Sarkandaugavas ielā 30, Rīgā

datums: 11. novembrī / laiks: no plkst. 9.00 līdz 17.00

ieeja: bez maksas

LĀČPLĒŠA DIENAS PROGRAMMA "DAUDEROS"

LNVM nodaļā "Dauderi" apmeklētāji Lāčplēša dienā gaidīti visas dienas garumā, bet plkst. 12.00, 14.00, 16.00 būs iespēja noklausīties speciālista stāstījumu par muzeja vēsturi un Lāčplēša Kara ordeni.

"Dauderos" būs apskatāmi III šķiras Lāčplēša Kara ordeni. To vidū arī Teodoram Krišjānim piešķirtais Lāčplēša Kara ordenis (III šķira, Nr. 45.). Viņš tika apbalvots par cīņām 1919. gada

14. novembrī, kad kaujā Liepājas kara ostas rajonā izvirzījās pretī ienaidnieka pārspēkam, ar savu rotu pārgāja pretuzbrukumā un, smagi ievainots plecā, neatstāja ierindu, līdz bija nodrošināts veiksmīgs kaujas iznākums. *Ilustratīvs foto.*

Pasākums

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

pamatekspozīcija un izstāžu zāles Brīvības bulvārī 32 Rīgā

datums: 14. novembrī / laiks: plkst. 14.00

LEKCIJA "LATVIJAS VALSTS APBALVOJUMI"

14. novembrī plkst. 14.00 mūžizglītības cikla

"Četras sestdienas muzejā" ietvaros tikšanās ar LNVM Numismātikas nodaļas speciālistiem, kuras ietvaros paredzēta lekcija "Latvijas valsts apbalvojumi" un

ekskursija pastāvīgajā izstādē "Nauda Latvijā".

LNVM Numismātikas nodaļas Faleristikas un medaļu kolekciju galvenā glabātāja Laima Grīnberga iepazīstinās ar Latvijas valsts četriem augstākajiem apbalvojumiem, ar kuriem arī mūsdienās cilvēkus apbalvo par izciliem sasniegumiem un nopelniem Latvijas labā – Triju Zvaigžņu ordeni, Viestura ordeni, Atzinības krustu un 1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi (ar to apbalvoja līdz 2011. gada oktobrim).

Kas bija pirmais Latvijas Republikas apbalvojums un kāpēc tas bija tieši militārais apbalvojums, cik personas to ir saņēmušas un kāpēc mēs tās īpaši pieminam? Kurš no Latvijas ordeniem ir visvecākais un trīs reizes savā pastāvēšanas vēsturē atjaunots?

Ar kuru Latvijas ordeni apbalvo galvenokārt kultūras darbiniekus, bet ar kuru – militārpersonas? Atbildes uz šiem jautājumiem varēs uzzināt, apmeklējot lekciju.

Savukārt LNVM Numismātikas nodaļas vadītāja Anda Ozoliņa norises apmeklētājus iepazīstinās ar nesen atjaunoto izstādi "Nauda Latvijā". (Detalizētāk par izstādi – šā izdevuma 10. lpp.)

Ieejas maksa – muzeja apmeklējuma biļete. *Attēlā – Latvijas valsts apbalvojumi. Ilustratīvs foto.*

Pasākumi

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS
pamatekspozīcija un izstāžu zāles Brīvības bulvārī 32 Rīgā
laiks: 14. novembrī plkst. 12.00

IZGLĪTOJOŠA NODARBĪBA BĒRNIEM "MANA LATVIJA"

Turpinot cikla „Muzejs ģimenei” rudens pasākumus, Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā Brīvības bulvārī 32 notiks nodarbība „Mana Latvija”.

Tā iecerēta trīs tematiskos virzienos.

Zinātkāros bērnus un viņu ģimenes locekļus muzejpedagogs iepazīstinās ar ekspozīcijas daļu “Latvijas Republika 1918.–1940. gads”. Bērniem saprotamā valodā tiks stāstīts par vēsturiskajiem notikumiem pirms daudziem gadu desmitiem: par to,

kā 1918. gada 18. novembrī tika dibināta Latvijas valsts, kā jaunās valsts iedzīvotāji aizsargāja Latviju, un arī par nupat aizvadītās Lāčplēša dienas nozīmi.

Uzmanība tiks pievērsta arī valsts oficiālajiem simboliem – ģerbonim, karogam un himnai.

Apmeklētāji varēs iepazīties ar augstākajiem valsts apbalvojumiem – Triju Zvaigžņu ordeni, Viestura ordeni un Atzinības krustu, kā arī ar augstāko militāro apbalvojumu – Lāčplēša Kara ordeni.

Pirms astoņdesmit gadiem par tautas saziņotiem līdzekļiem Rīgā atklāja Brīvības pieminekli. Muzejs izveidojis virtuālo izstādi “Brīvības piemineklim - 80”,

kas būs skatāma gan muzejā, gan *YouTube*. Nodarbības gaitā mazie apmeklētāji varēs izveidot apsveikuma kartīti ar novēlējumiem Brīvības piemineklim.

Par ģimeni šo nodarbību kontekstā muzejs uzskata pirmsskolas un jaunāko klašu bērnus, kurus pavada pieaugušie (vecāki, radnieki, draugi).

Maksa par līdzdalību pasākumā – muzeja apmeklējuma biļete. Nākamā Ģimenes dienas nodarbība “Mācīsimies Ziemassvētku dzejolīti muzejā jeb Mazās Māras ziemas stāsts” – 12. decembrī. *Attēlos: bērnu zīmējumi no NicePlace.lv un liepajniekiem.lv*

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS
pamatekspozīcija un izstāžu zāles Brīvības bulvārī 32 Rīgā
laiks: 18. novembrī no plkst. 11.00 līdz plkst. 19.00 / ieeja bez maksas

IELŪKOJIES SAVAS TAUTAS UN VALSTS VĒSTURĒ!

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs ir lielākā latviešu tautas muzejisko vērtību krātuve pasaulē. Latvijas valsts proklamēšanas gadadienā muzejs, kas atrodas netālu no Brīvības pieminekļa, aicina ielūkoties savas tautas, zemes un valsts vēsturē. Plkst. 11.00, 13.00, 15.00 un 17.00 ekskursija LNVM ekspozīcijas daļā “Latvijas Republika. 1918.-1940.” gida vadībā. Ikviens laipni gaidīts! *Ilustratīvs foto.*

Bezmaksas apmeklējums

11. novembrī no plkst. 10.00 līdz plkst. 20.00, 18. novembrī no plkst. 11.00 līdz plkst. 19.00, 28. novembrī no plkst. 10.00 līdz plkst. 17.00 ikviens bez maksas var apmeklēt LNVM pamatekspozīcijas un izstāžu zāles Brīvības bulvārī 32 Rīgā. LNVM nodaļas Tautas frontes muzejs apmeklējums Vecpilsētas ielā 13/15 Rīgā – bez maksas katru darba dienu.

Izstāde “Ceļā uz latviešu tautu”

No 29. oktobra Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā skatāma izstāde “Ceļā uz latviešu tautu”, kurā aplūkots laika periods no 13. gs. līdz 19.gs., kad noritēja Latvijas sentautu (kuršu, zemgaļu, lībiešu, latgaļu un sēļu) konsolidēšanas process un latviešu tautas veidošanās.

Izstādē izceltas latviešu

kultūras vērtības, kuras veidojušās gadsimtu gaitā. Izsekots, kā noritējusi latviešu apģērba un rotu attīstība, cik ilgi saglabājušās sentautu materiālās kultūras iezīmes un kad veidojies latviešu 19. gs. tradicionālais tērps. Ar karšu un citu materiālu palīdzību rādīts, kā formējies latviešu apdzīvotā teritorija, kādas pārmaiņas skārušas garīgo un materiālo kultūru, kā mainījušās tradīcijas un valoda.

Plašāk aplūkoti latviešu tautas etniskās vēstures aspekti, kas raksturo latviešus kā etnisku kopienu un atspoguļo tās veidošanos. Kā uzskates materiāli izmantotas muzeja arheoloģijas un etnogrāfijas kolekcijas, rakstīto avotu liecības un valodniecības materiāli.

Izstādē apskatāmas 13.–17. gs. tērpu un to sastāvdaļu rekonstrukcijas, laikposmā no 13. līdz 18. gs. nēsātās rotas, aplūkojami keramikas trauki un sadzīves priekšmeti, kas lietoti ikdienā un svētkos. Atsevišķas 17.–19. gs. drukātās un rok rakstu grāmatas raksturo latviešu rakstu valodas attīstību un tās nozīmi latviešu izglītošanā un tautas pašapziņas veidošanā.

Izstāde „Ceļā uz latviešu tautu” ir turpinājums 1996. gadā aizsāktajam ciklam „Latviešu saknes”. Tā ietvaros jau notikušas Latvijas sentautām (latgaļiem, zemgaļiem, sēļiem, lībiešiem un kuršiem) veltītas vairākas vērienīgas izstādes Latvijā un Lietuvā, izdotas populārzinātniskas grāmatas, rīkotas konferences un izglītojoši pasākumi (Āraišu svētki, semināri skolotājiem, lekciju un ekskursiju cikli). Apkopojot jaunākos pētījumu rezultātus un atziņas, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs arī izdos populārzinātnisku grāmatu. Izstādes “Ceļā uz latviešu tautu” autori: Vitolds Muižnieks, Arnis Rādiņš, Jānis Ciglis, Baiba Dumpe, Irita Žeiere, Baiba Vaska. Mākslinieks: Ģirts Boronovskis. Izstādē izmantoti materiāli no Latvijas Nacionālā vēstures muzeja, Latvijas Nacionālās bibliotēkas, LU Akadēmiskās bibliotēkas, Latvijas Valsts vēstures arhīva, LU Latviešu valodas institūta, Ventspils muzeja. Izstāde aplūkojama līdz nākamā gada septembrim.

Attēlā: ieskats izstādē “Ceļā uz latviešu tautu”. Foto LNVM.

Māksliniekam Jānim Krēsliņam – 150

Atzīmējot mākslinieka, fotogrāfa, literāta, aktīva sabiedriskā darbinieka, aizrautīga folkloras un tautas tradīciju vācēja Jāņa Krēsliņa 150 gadu jubileju, LNVM izveidojis izstādi “Jānis Krēsliņš – latviešu tradicionālo kultūras vērtību izziņātājs”, kurā var iepazīties ar daļu no viņa atstātā mantojuma.

Līdz 2016. gada martam mākslinieka 22 zīmējumu un 12 fotogrāfiju izdrukas skatāmas LNVM Molbertu zālē Brīvības bulvārī 32 Rīgā.

Oriģināli glabājas LNVM Vēstures departamenta Etnogrāfijas nodaļas Rokrakstu, zīmējumu, fotoattēlu un dokumentu kolekcijā un veido vienu no tās senākajām un vērtīgākajām daļām.

Jānis Krēsliņš piedzima 1865. gada 20. oktobrī Vidzemes guberņas Valkas apriņķa Alūksnes draudzes Alsviķu pagasta Kušku mājās.

Skolas gaitas sāka Alsviķu pagasta Ķemera skolā, vēlāk tās turpināja Rīgā pie Mazās ģildes Krāsotāju cunftes meistara Jūliusa Celēviča. Bija aizrautīgs folkloras un tautas tradīciju vācējs:

apceļojot Vidzemi un Latgali tapa vairāki pieraksti, ko publicēja laikrakstos „Dienas Lapa”, „Dienas Lapas Pielikums” un

„Etnogrāfiskas ziņas par latviešiem”: „Latvju plostnieki” (1890.), „Malienas māmuliņu atmiņas iz seniem laikiem” (1891.), tautas

tradīciju un ticējumu apraksti: „Bluķu svētki Inflantijā” (1889.) un „Inflantijas latviešu ticējumi par dzīvību un nāvi” (1891.), kā arī divi oriģinālstāsti „Broņislava” (1892.) un „Nora” (1892.). 1888., 1890. un 1891. gadā Pēterā Bērziņa apgādā izdeva Krēsliņa sastādītu teiku krājumu trīs burtnīcās „Latviešu teikas iz Malienas”.

1894. un 1895. gadā Jānis Krēsliņš piedalījās Rīgas Latviešu biedrības Zinību komisijas rīkotajās ekspedīcijās dažādos Latvijas novados ar mērķi iegūt materiālus Latviešu etnogrāfiskajai izstādei, kas notika 1896. gadā Rīgā, X Viskrievijas arheoloģiskā kongresa ietvaros. Ekspedīciju dalībnieku uzdevums bija savākt iespējami pilnīgus sadzīves priekšmetu un darbarīku komplektus, vērot

vietējo sadzīvi, ieražas, fotografēt un zīmēt Vidzemes, Kurzemes un Latgales senos mājokļus un iedzīvotājus senajos apģērbos. Kopumā tika sarīkotas 11 ekspedīcijas. Jānis Krēsliņš piedalījās četrās no tām: 1894. gada vasarā viņš kopā ar inženierzinātņu studentu Krišjāni Zīvartu un skolotāju Pēteri Ābolu jeb Abulu devās uz Rietumu un Ziemeļu Vidzemi, bet Ziemassvētkos devās vākt materiālus uz Nīcas, Bārtas, Rucavas un Palangas apkārtni. 1895. gada Lieldienās Krēsliņš pabija Alsungā, Turlavā, Rumbas un Snēpeles pagasta kuršu ķoniņu ciemos – Kalējos, Ķoniņos, Pliķos, Ziemeļos, Dragūnos un Viesalgos, bet vasarā – rudenī Krēsliņš apceļoja Latgali, Vidzemes austrumu un vidusdaļu. LNVM krājumā glabājas

79 Jāņa Krēsliņa akvareļi un eļļas gleznojumi un 296 viņa uzņemtas fotogrāfijas.

Par Jāni Krēsliņu pašu gan līdz šim vēl ir daudz nezināmā – nav zināma neviena fotogrāfija, kurā viņš būtu redzams, nav arī zināms viņa miršanas datums un atdusas vieta. No 1898. līdz 1916. gadam Jānis Krēsliņš ar sievu Kristīni Krēsliņu (dzimusi Zandersone) un četriem bērniem dzīvoja Ziemeļkaukāzā, vēlāk 20. gs. 20. gados – Padomju Savienībā, Ļeņingradā.

Mākslinieka darbus atsevišķā izdevumā sadarbībā ar LNVM publicēs apgāds “Neputns”.

Attēlos J. Krēsliņa zīmējumi “Meitene tradicionālajā apģērbā no Grobiņas apriņķa Nīcas pagasta”, 1894. gads un “Mežcirtējs no Rēzeknes apriņķa Bukmuižas pagasta Novomišļu sādžas”, 19. gs. beigas. LNVM krājums.

20. gadsimta 30. gadu interjers un *Art Deco* muzeja ekspozīcijā

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja pastāvīgā ekspozīcija papildināta ar pagājušā gadsimta 30. gadu interjeru *Art Deco* stilā. Eiropā un ASV šis stils parādījās jau 20. gados. *Art Deco* (franču valodā – *Les arts décoratifs* – dekoratīvā māksla) kļuva par spilgtu mākslinieciskās formas izpausmi arhitektūrā un visdažādākajās mākslas jomās – it īpaši lietišķi dekoratīvajā mākslā.

Tas ietekmēja sabiedrisko un privāto interjeru izveidi, rūpniecisko dizainu, tērpu un aksesuāru modes tendences, ikdienā lietoto sadzīves priekšmetu formveidi.

Art Deco lietišķi dekoratīvajā mākslā un dizainā raksturīgas konstruktīvas un racionālas formas, stilizācija un izsmalcināta dekoratīvatāte, kontrastaina spilgta krāsainība.

Par nozīmīgu parādību kļuva uzsvērtā industriālo motīvu izmantošana, piemēram, liektu hromēta metāla stieņu pielietojums apgaismes ķermeņu dizainā. Mēbelēm bija raksturīgas ģeometriskas formas, finierējumam bieži izvēlējās eksotiskus un dārgus kokmateriālus, mēbeļu dekorā izmantoja modē ienākušos jaunus sintētiskos materiālus.

Laikā starp abiem pasaules kariem *Art Deco* nenoliedzami ietekmēja dizaina norises Latvijā. Pirmo reizi muzejā ir apskatāms 20. gadsimta 30. gadu dzīvojamās istabas iekārtojums, kas apliecina vietējās mēbeļu mākslas kvalitātes. Sēdmēbeļu komplekts – sofa un divi atpūtas krēsli ir izgatavoti, domājams, Rīgā 30. gadu sākumā un formas ziņā ir tipiski tā laika

Art Deco dizaina piemēri. Kādā no vietējām mēbeļu darbnīcām ir darināts servants, kuru aplūkojot, īpaša vērība jāpievērš izcilajam riekstkoka finierējumam. Priekšstatu par gaumi sniedz uz servanta novietotā porcelāna sīkplastika, dekoratīvās stikla vāzes, Ilģuciema stikla fabrikā izgatavotais augļu trauks un citi 20. gs. 30. gados Latvijā sastopamie lietišķās mākslas priekšmeti. Iepazīt dzīvesveidu un modi palīdzēs eksponētās fotogrāfijas, bet izjust noskaņojumu – toreiz tik ļoti iecienītās melodijas.

Attēlos: ieskats LNVM ekspozīcijā. Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.

Atjaunota pastāvīgā izstāde “Nauda Latvijā”

LNVM pagaidu mājvietā Brīvības bulvārī 32 atjaunota pastāvīgā izstāde „Nauda Latvijā”. Tā sniedz iespēju ielūkoties saistošā un vienlaikus sarežģītā naudas vēsturē Latvijā, ko ietekmējusi gan mūsu zemes pastāvīgā saistība ar nozīmīgākajiem tirdzniecības ceļiem Austrumeiropā, gan arī vācu, poļu, zviedru un krievu lielkungu politiskā un ekonomiskā virsvara Latvijas teritorijā atšķirīgos laikmetos un apstākļos.

Izstādē hronoloģiski atainoti dažādās naudas ceļi Latvijas teritorijā: preču nauda senākās vēstures periodā, romiešu monētas (1.–4. gs.), sudrabs tā sauktajos bezmonētu periodos (5.–8. gs. un 12. gs.), arābu dirhēmi (9.–11. gs.), Rietumeiropas denāri (10.–12. gs.) u.c.

Kopš 13. gs. Latvijas teritorijā lietotās monētas lielākoties kala tepat uz vietas. Izstādē aplūkojamas 13.–16. gs. Livonijas konfederācijas vietējās naudas kaltuvēs tapušās monētas – ārtīgi, šiliņi, mārkas, vērdiņi u.c., tāpat monētas, kas kaltas tā sauktajos poļu un zviedru laikos 16.–17. gs., un arī Kurzemes un Zemgales hercogistē vairāk nekā divus gadsimtus

ilgā laikā izlaistā metālnauda, kā arī daudzas starptautiskās tirdzniecības monētas – sudraba dālderis un zelta dukāti. Izstāde uzskatāmi ataino naudas apgrozības īpatnības pēc visu Latvijas novadu pakāpeniskas iekļaušanas Krievijas impērijas sastāvā, kā arī sniedz ieskatu naudas kalšanas tehnikas attīstībā un papīrnaudas vēsturē. Vispusīgi parādīta arī komplicētā un dramatiskā 20. gs. Latvijas politiskā un ekonomiskā vēsture, ko īpaši raksturo nacionālās valūtas – lata – radīšana, tās varmācīga iznīdēšana un veiksmīga atjaunošana aizvadītā gadsimta pēdējā desmitgadē.

21. gadsimtu raksturo 2014. gadā notikušī

pievienošanās Eiropas Savienības kopējai valūtai – eiro.

Izstādē skatāmas gan unikālas monētas un papīra naudaszīmes, kas ataino Latvijas naudas vēsturi, gan arī monētu kompleksi – depozīti, kas ļauj ielūkoties dažādu vēsturisko laikmetu un Latvijas reģionu naudas apgrozības īpatnībās.

Ekspozīciju papildina karte ar norādēm par visu līdz šim zināmo Latvijas teritorijā atrasto naudas depozītu noguldījumu vietām.

Attēlos: ieskats izstādē “Nauda Latvijā”. Augšā – LNVM

Numismātikas nodaļas vadītāja Anda Ozoliņa, lejā – latviešu grafiķa un Latvijas Republikas vērtspapīru, naudaszīmju un monētu metu autora Riharda Zariņa (1869-1939) ASV dzīvojošais mazdēls Aivars Celmiņš ar kundzi (no kreisās) un LNVM numismāte Kristīne Ducmane. Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.

Dokumentāla filma par Atmosdas laika līderi Daini Īvānu

11. novembrī kinoteātros sāks rādīt režisora Andreja Verhoustinska jauno dokumentālo filmu "Īvāns". Tā ir par bijušo Latvijas Tautas frontes priekšsēdētāju Daini Īvānu, kurš pašlaik kā pētnieks strādā LNVM nodaļā Tautas frontes muzejs.

Filma stāsta par cilvēku – jaunlaiku Latvijas vēstures simbolu, kurš sevī iemieso gan cerības un ideālismu, gan vilšanos un kompromisus, gan uzvaras un zaudējumus. Kurš atradis iekšēju spēku atgriezties pats pie sava pirmsākuma, atsakoties būt par vēstures gadījuma karakalpu vien.

Dokumentālais darbs tapis gada garumā, tajā redzami unikāli kadri no arhīviem un Daiņa Īvāna ģimenes kinohronikām. Filmas scenārija autore – Nora Ikstena, komponists – Jēkabs Nīmanis, filmas producentis – Guntis Trekteris no filmu studijas "Ego Media".

Attēlā: kadrs no filmas "Īvāns". Publicitātes foto.

Novembrī pēdējie semināri par Trešo atmodu

Ar ceļojošo izstādi "Baltijas brīvības ceļš" un semināru Latvijas Nacionālais vēstures muzejs sadarbībā ar 4. maija Deklarācijas klubu turpina izglītojošu pasākumu ciklu Latvijas novados. Tā ietvaros notiek priekšlasījumi un diskusijas skolotāju un vecāko klašu skolēnu auditorijās. Tikšanās reizēs piedalās Latvijas Tautas frontes pirmais priekšsēdētājs, pašlaik LNVM pētnieks Dainis Īvāns, kā arī citi 1990. gada 18. martā ievēlētās Latvijas PSR Augstākās padomes (pēc 1990. gada 4. maija – Latvijas Republikas Augstākās padomes) deputāti – Trešās atmodas notikumu aculiecinieki un veidotāji.

Pēdējie 3 semināri paredzēti 2. novembrī Kuldīgā, 16. novembrī Krāslavā un 30. novembrī Jelgavā. Katrā no šīm vietām vairākas nedēļas tiek izvietota kāda no Trešās atmodas notikumiem veltītajām LNVM ceļojošajām izstādēm, kuru apskatīt aicināti pilsētu un apkārtējo novadu skolēni. Izglītojošo pasākumu cikls tiek īstenots no 2015. gada septembra līdz decembrim Latvijas Republikas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas 25. gadadienas atceres pasākumu saņemtā finansējuma ietvaros.

Muzeja jaunās sejas

Pēdējos gados Latvijas Nacionālā vēstures muzeja personāls ir atjauninājies – darbu muzejā uzsākuši daudzi gados jauni un izglītoti speciālisti. Turpinām iepazīstināt ar LNVM jauno *iesaukumu*.

KATRĪNA KOLOSOVA ir LNVM Vēstures departamenta tekstiliju un keramikas kolekciju glabātāja un pošas aizstāvēt maģistra darbu Eiropas studiju programmā Latvijas Universitātē (LU). Interese par muzejniecību radusies, studējot LU Vēstures un filozofijas fakultātē – jau pirmajā kursā Katrīna sākusi strādāt par asistenti Rīgas vēstures un kuģniecības muzejā, kur iepazinusi porcelāna un tekstiliju kolekcijas. Tas arī pamudinājis bakalaura darba tēmu saistīt ar porcelāna fabriku attīstību Latvijā 19. un 20. gs.

Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā Katrīna strādā kopš 2014. gada, sākotnēji bijusi asistente Vēstures departamentā. Piedzīvojusi muzeja priekšmetu kolekciju lielo pakošanu Rīgas pilī un pārvešanu uz krājuma pagaidu telpām Lāčplēša ielā. Maijā LNVM ikgadējos zinātniskajos lasījumos uzstājusies ar referātu par Ilģuciema stikla fabrikas ražojumiem muzeja kolekcijā. Katrīna uzskata, ka muzejs ir lieliska darbavieta cilvēkiem, kam netiek rutīna, jo muzeja priekšmetu pētniecība dod iespēju ik dienu saskarties ar ko jaunu. Brīvajā laikā mācās franču valodu, ceļo un pēta savas dzimtas vēsturi. Sapņo, ka reiz viņai piederēs pašai savs antikvariāts.

LĪGA PALMA muzejā strādā kopš 2015. gada janvāra. Sākumā strādājusi par asistenti Vēstures departamentā, kopš augusta ir LNVM krājuma glabātāja Uzskaites nodaļā. To, ka studēs vēsturi, Līga sapratusi jau 12 gadu vecumā, tādēļ pēc vidusskolas iestājusies LU Vēstures un filozofijas fakultātē, kurā ieguvusi vēstures bakalaura un pēc tam maģistra grādu. Darba gaitas vēstures jomā uzsāktas jau studiju laikā, bet pēc studiju noslēguma vērtīga pieredze darbā ar dokumentiem iegūta, strādājot Vēstures un filozofijas fakultātes dekanātā par studiju metodiķi. Šīs prasmes tagad lieti noder pašreizējā darbā. Viens no interesantākajiem pienākumiem jaunajā amatā esot

iespēja kārtot muzeja zinātnisko arhīvu, tādējādi muzeja dzīve atklājas teju no pašiem pirmsākumiem. Līdztekus darbam muzejā Līga apgūst fotogrāfa profesiju.

“Dauderu” vārds – pieturas nosaukumā

No 19. septembra Rīgā mainīti vairāku sabiedriskā transporta pieturvietu nosaukumi. Arī 2., 11., 19. un 24. autobusa un 200., 224. minibusa maršrutos ir jauns pieturas nosaukums – Muzejs “Dauderi”.

Konkurss skolām par iespēju ar apmaksātu transportu apmeklēt “Dauderus”

LNVM “Dauderu” nodaļa izsludina skolēnu pētniecisko darbu konkursu „Sasniegumi saimniecībā, sabiedrībā, zinātnē, kultūrā un sportā manā novadā/pilsētā Latvijas Republikas laikā (1918.-1940.)”.

Konkursa mērķis ir padziļināt skolēnu zināšanas par starpkaru perioda Latvijas vēsturi, tostarp arī par pirmā Latvijas Republikas Ministru prezidenta, Valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa dzīves gājumu, devumu Latvijas valstij un nozīmi Latvijas vēsturē.

Pētnieciskie darbi iesniedzami līdz 2016. gada 2. martam. Labāko darbu autori – ārpus Rīgas dzīvojošie skolēni, varēs kopā ar savu klasi doties muzeja apmaksātā autobusā uz Rīgu un bez maksas apmeklēt “Dauderu” muzeju. Savukārt Rīgas skolēniem kopā ar savu klasi bez maksas būs pats

“Dauderu” apmeklējums.

Konkurss tiek rīkots, pateicoties latviešu kultūras mecenātam un kolekcionāram Gaidim Graudiņam, kurš piešķīris līdzekļus skolēnu ceļa izdevumu un muzeja apmeklējuma izmaksu segšanai. Kontaktpersona: Olga Miheloviča, Latvijas Nacionālā vēstures muzeja “Dauderu” nodaļas vadītāja, e-pasts: dauderi@lnvm.lv, tālr. 67392229.

Konkursa nolikums un pieteikums muzeja mājaslapā <http://lnvm.lv/?p=6155>

“Dauderos” izstādīta privātkolekcija par Dziesmu svētku vēsturi

Roberts Kulpe (79) jau vairāk nekā trīsdesmit gadus krāj Dziesmu svētku nozīmītes. Pašlaik viņa kolekcijā ir vairāk nekā 400 nozīmītes, arī medaļas, svētku programmiņas, dziesmu grāmatas, fotogrāfijas un citi priekšmeti, kas saistīti ar latviešu dziesmu un deju svētkiem gan Latvijā, gan ārzemēs.

Izstādē “Dauderos” apskatāmas vēsturiskas liecības no Vispārējiem latviešu Dziesmu un deju svētkiem, Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem, Latvijas novadu dziesmu svētkiem, Latviešu dziesmu svētkiem Eiropā, Amerikā un Kanādā, kā arī igauņu, lietuviešu un ziemeļvalstu dziesmu svētkiem, festivāliem un citiem dziedāšanas svētkiem.

Vecākie kolekcijas eksemplāri ir 1868. gada nozīmīte par godu Rīgas Latviešu biedrības dibināšanai, 1910. gada V Latvju Vispārējo dziesmu un mūzikas svētku piemiņas medaļa un 1926. gada VI Vispārējo latviešu dziesmu svētku nozīmīte ar uzrakstu: “Dzied, māsiņa, tu pret mani, es pret tevi gavilēšu.” Kolekcionārs pats Ikšķiles pilsētas domes korī “Ikšķile” dzied kopš kora dibināšanas. Izstāde “Dauderos” apskatāma līdz 15. novembrim. Foto: Olga Miheloviča, LNVM.

Apbalvo Baltijas valstu neatkarības kustību līderus

2. septembrī Minsterē (Vācija) Eiropas Parlamenta viceprezidents Rainers Vīlands (*Rainer Wieland*) pasniedza Kūdenhova-Kalerdži (*Coudenhove Kalergi*) apbalvojumu Baltijas valstu atmodas kustību līderiem, šādi godinot Baltijas ceļa lomu Berlīnes mūra krišanas un Vācijas atkalapvienošanas procesā 20. gs. 80.-90. gadu mijā.

Klātesot trīs Baltijas valstu vēstniekiem, apbalvojumu

Latvijas vārdā saņēma kādreizējais Latvijas Tautas frontes priekšsēdētājs un Atmodas kustības līderis Dainis Īvāns (attēlā otrais no kreisās) – pašlaik LNVM nodaļas Tautas frontes muzejs pētnieks.

Apbalvots tika arī lietuviešu Atmodas kustības līderis Dr. Vītauts Landsberģis (*Vytautas Landsbergis*; pirmais no kreisās), savukārt Igauniju pārstāvēja neatkarības aktīvists un bijušais Igaunijas ārlietu ministrs Trivimi Velliste (*Trivimi Velliste*; centrā).

Liepājas seniori apmeklē muzeju

21. oktobrī Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā ieradās aktīvi pensionāri no Liepājas. Muzeja speciālistes Ilzes Miķelsones vadībā divpadsmit apmeklētāju lielā grupa iepazinās ar izstādi "Latviešu strēlnieku bataljoniem-100" un ekspozīcijas daļu, kas veltīta Latvijas Republikai. Zinātkārie seniori bija uzmanīgi klausītāji – mērojuši ceļu līdz Rīgai, lai papildinātu savas zināšanas un priekšstatus, tādējādi apstiprinot, ka muzejs ir lieliska vieta mūžizglītībai. Foto: LNVM.

Dainis Īvāns konferencē Leipcigā

9. oktobrī Leipcigā ar plašiem tautas svētkiem tika atzīmēta gadadiena kopš 1989. gada sacelšanās pret komunistisko režīmu Austrumvācijā. Savukārt 10. oktobrī Leipcigas „Stūra mājā”, kas tagad ir *Stasi (Ministerium für Staatssicherheit)* muzejs un kur pašlaik apskatāma arī LNVM izstāde „Baltijas brīvības ceļš”, notika konference par Baltijas dziesmoto revolūciju nozīmi Vācijas apvienošanā un demokrātiskas Eiropas paplašināšanā.

Konferencē uzstājās Tallinas universitātes vēstures profesors Karstens Brīgmans, Viļņas katoļu priesteris Hanss Fišers un Latvijas Tautas frontes pirmais priekšsēdētājs Dainis Īvāns. Diskusiju ar auditoriju vadīja Leipcigas universitātes profesors Alfons Kenkmans. Vācijā pēdējos gados manāmi augusi sabiedrības interese par Baltijas valstīm un to lomu totalitārisma sistēmas demontāžā 20. gs. beigās. LNVM nodaļas Tautas frontes muzejs pētnieks Dainis Īvāns ieinteresētajai publikai atbildēja gan uz jautājumiem par Latvijas Tautas frontes politiku, gan arī stāstīja par Latvijas un latviešu tautas vēsturi.

Attēlā: Dainis Īvāns pie LNVM izstādes „Baltijas brīvības ceļš” stenda leipcigiešiem skaidro Latvijas likteņgaitas.

Seminārs un izstāde par Trešo Atmodu Daugavpilī

Izglītojošu pasākumu cikla par Trešo Atmodu ietvaros Krievu licejā - vidusskolā Daugavpilī 6. oktobrī notika LNVM ceļojošās izstādes "Baltijas brīvības ceļš" atklāšana un skolotāju un skolēnu tikšanās ar 4. maija deklarācijas kluba biedriem Daini Īvānu un Valentīnu Zeili.

Attēlā: pa kreisi – Dainis Īvāns; pa labi – skolēni aplūko ceļojošo izstādi.

Skolas brīvlaikā izzina savas tautas vēsturi

Rudens brīvdienās Latvijas Nacionālais vēstures muzejs aicināja skolēnus saturīgi pavadīt brīvo laiku, piedaloties muzejpedagoģiskajās programmās vai tematiskajās ekskursijās ekspozīcijā. Oktobra pēdējā nedēļā muzejs ik dienu piedāvāja nodarbības gan 1.-6. klašu, gan 8.-12. klašu skolēniem, iepazīstinot ar latviešu gadskārtu tradīcijām, priekšteču dzīvesveidu un skolas vēsturi Latvijas teritorijā, tehnisko modernizāciju 19. gs. – 20. gs. sākumā. Šo iespēju izmantoja ap simts bērnu un jauniešu. *Attēlā: nodarbības laikā LNVM ekspozīcijā. Foto: LNVM.*

Valsts Izglītības satura centra semināri skolotājiem

20. oktobrī Latvijas Nacionālā vēstures muzeja konferenču zālē uz semināru pulcējās vēstures skolotāju metodisko apvienību vadītāji un koordinatori no visas Latvijas, savukārt 29. oktobrī – profesionālās izglītības iestāžu vēstures skolotāji. LNVM Muzejpedagoģijas un

izstāžu departamenta vadītāja Mag. paed. Astrīda Burbicka klātesošos iepazīstināja ar muzeja aktualitātēm izglītības jomā, bet LNVM Vēstures departamenta Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas vadītāja Dr. hist. Toma Ķikuta vadībā semināra dalībnieki tika iepazīstināti ar atjaunoto LNVM ekspozīciju un aicināti izteikt savu viedokli un diskutēt par muzeja jauno

ekspozīciju Rīgas pilī. Foto: LNVM.

Putras diena Āraišu arheoloģiskajā muzejparkā

Muzejparka pievienojies starptautiskai tradīcijai – Putras dienai, ko atzīmēja 10. oktobrī. Daudzās valstīs šajā dienā rīko labdarības pasākumus. Āraišu arheoloģiskajā muzejparkā viesojās 80 bērni un skolotāji no Amatas pamatskolas un Drabešu internātpamatskolas.

Dienas garumā tika izēsti četri grāpji ar putru. Putraimu vira tika gatavota māla podā – tādu to tika vārījuši arī senie Āraišu apdzīvotāji pirms tūkstoš gadiem. Varēja nogaršot arī saldo un gardo 7-graudu biezputru ar iebiezināto pienu vai sasildīties ar Drabešu internātpamatskolas pavāru vārīto grūbu-pupiņu biezputru.

Lai pie putras tiktu, nācās arī “pastrādāt ar galvu”. Bērni kopā sacerēja astoņas *putras pasakas*, kurās katrs vārds sākās ar “p” burtu. Bija jārisina arī citi uzdevumi. Kopīgi tika iets rotaļās, spēlētas spēles. Norises beigās skolēni atzina, ka putra, izrādās, ir ne vien veselīga, bet pat garšīga. Fotografēja Agnese Ramata, LNVM.

piedāvājumi

Ceļojošās izstādes skolām, bibliotēkām, sabiedriskām iestādēm

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs skolām, bibliotēkām, sabiedriskām iestādēm piedāvā šādas ceļojošās izstādes:

1. "Latvija: Tauta. Zeme. Valsts";
2. "Latvija Brīvības cīņu laikā. 1918.–1921.";
3. "Patiesība par Lielvārdes jostu?";
4. "Rīgas naudai - 800";
5. "Mēs, tauta";
6. "Valsts prezidenta institūcija Latvijā;
7. "Kas pagātņi pētī, nākotņi svētī. Pieminēkļu valdei – 90";
8. "Ceļā uz Latvijas brīvību";
9. "Baltijas brīvības ceļš".

Ceļojošo izstāžu eksponēšana – EUR 4,27 dienā. Izstādi uzliek un noņem muzeja darbinieki. Transportēšana iespējama vieglajā auto.

Muzejpedagoģiskās programmas un ekskursijas skolām 2015./2016. m.g.

LNVM muzejpedagoģiskās programmas un tematiskās ekskursijas muzeja pamatekspozīcijā un izstāžu zālēs Brīvības bulvārī 32 Rīgā.

MUZEJPEDAGOĢISKĀS PROGRAMMAS (EUR 7,11)

1. "**Kas ir muzejs?**" (skolēni iepazīstas ar muzeja daudzveidīgajām funkcijām, ar senlietām, kuras glabājas muzejā, uzzina par dažādu muzeja speciālistu – arheologu, etnogrāfu, numismātu u.c. darba specifiku; darba lapas). 1.–6. kl.
2. "**Mana mīlākā rotallietā**" (skolēni uzzina, ar kādām rotallietām bērni spēlējās pirms 10, 100 un 1000 gadiem). S/sk.
3. "**Kā dzīvoja senie ļaudis?**" (skolēni iepazīst Latvijas senvēsturi, kopā ar gidu veido laika līniju no priekšmetiem, kas raksturo akmens, bronzas un dzelzs laikmetu). 1.–6. kl.
4. "**Senā skola**" (skolēni uzzina, kā mācījās zemnieku bērni 19. gs. beigās – 20. gs. sākumā, iepazīst dažādus priekšmetus, kuri raksturo skolu pirms 100 un vairāk gadiem). S/sk., P/sk.
5. "**Latviešu gadskārtas**" (skolēni paplašina zināšanas par latviešu zemnieku sētā darāmajiem darbiem, gadskārtu svētkiem un ticējumiem). S/sk., P/sk.
6. "**Mana Latvija**" (skolēni uzzina par Latvijas dzimšanas dienu un Lāčplēša dienu; darba lapas). S/sk., P/sk.
7. "**Viduslaiku bruņinieki**" (skolēni iepazīst Rīgas pils vēsturi, bruņinieku ieročus, dzīvesveidu. Skolēniem ir iespēja iejusties nelielā bruņinieku svētku ainā, izmantojot viduslaiku tērpu un apbruņojuma atdarinājumus). P/sk.
8. "**Mode un uzvedības kultūra 17.–20. gs**" (skolēni uzzina, kā gadsimtu laikā mainījās modes tendences un kuras no tradīcijām ir saglabājušās līdz mūsdienām; darba lapas). P/sk., V/sk.
9. "**Ražots Latvijā**" (skolēni iepazīst LR saimniecības, īpaši rūpniecības, attīstību). P/sk., V/sk.

10. **"Padomju cilvēka ikdienas dzīve. 20. gs. 40.–80. gadi"** (programmā izmantotas fotogrāfijas u.c. vēstures avoti no LNVM krājuma, darba lapas). P/sk., V/sk.
11. **"Gatavošanās eksāmenam"** (skolēni kopā ar gidu muzeja pamatekspozīcijā atkārtoti Latvijas vēstures pamattēmas; darba lapas). 9. kl. un 12. kl.
12. **"Latvija laika posmā no valsts dibināšanas līdz mūsdienām"** (vēstures notikumu un procesu apskats, izmantojot fotogrāfijas, rakstītos vēstures avotus un vēstures literatūru, lai gatavotos eksāmenam vēsturē). P/sk., V/sk.

TEMATISKĀS EKSKURSIJAS EKSPŌZĪCIJĀ (AR DARBA LAPĀM) (EUR 8)

1. "Latvijas senvēsture. 11. g. t. pr. Kr.–1200. gads" (5 zāles);
2. "Livonija. 13.–16. gadsimts" (1 zāle);
3. "Latvijas teritorija un iedzīvotāji 16.–18. gadsimtā" (1 zāle);
4. "Kurzemes - Zemgales hercogiste 16.–18. gadsimtā" (1 zāle)
5. "Muižas un muižniecība 17.–19. gadsimtā" (1 zāle);
6. "Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gadsimtā" (3 zāles);
7. "Dzīvesvide un ikdiena 19. gadsimtā un 20. gadsimta sākumā" (1 zāle);
8. "Tehniskā modernizācija 19. gadsimtā un 20. gadsimta sākumā" (1 zāle);
9. "Latvijas Republika 1918.–1940. gads" (3 zāles);
10. "Latvijas Republikas okupācija un pievienošana PSRS 1940.–1941. " (1 zāle);
11. "Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem 1940.–1953. " (1 zāle);
12. "Valstiskās neatkarības atjaunošana 1987.–1991. " (1 zāle).

"Dauderu" muzejpedagoģiskās programmas Sarkandaugavas ielā 30 Rīgā.

"Dauderu" nama vēsture un interjers, vēstures liecības par Latvijas Republikas laiku (1918.–1940.) Gaida Graudiņa kolekcijā.

MUZEJPEDAGOĢISKĀS PROGRAMMAS:

1. **"Dauderu pasakas"** (programma, kurā ar dažādu uzdevumu palīdzību skolēni iepazīstas ar latviešu folkloras mantojumu). S/sk., P/sk.
2. **"Dauderu stāsti"** (programma, kurā skolēni iepazīstas ar interesantiem un neparastiem priekšmetiem no Dauderu krājuma, to stāstiem). P/sk.
3. **Izstādē "Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē"**.

Tautas frontes muzejs Vecpilsētas ielā 13/15 Rīgā.

Latvijas Tautas frontes darba telpas, ekspozīcija par Trešo atmodu un LTF lomu Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanā.

Āraišu arheoloģiskā muzejparka muzejpedagoģiskās programmas

1. **"Akmens laikmets Latvijas teritorijā"** P/sk.
2. **"Izdzīvo teiku pasauli"** Pirmsskola, S/sk.

Informācija, ekskursiju un muzejpedagoģisko programmu pieteikšana:

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32 Rīgā.
Tālrunis: 67221357. Darba laiks: pirmdien – slēgts, otrdien – svētdien no 10.00 līdz 17.00.

LNVM nodaļa "DAUDERI" Sarkandaugavas ielā 30 Rīgā. Tālrunis: 67392229.
Darba laiks: pirmdien, otrdien – slēgts; trešdien - svētdien no 10.00 līdz 17.00.

LNVM nodaļa ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS Āraiši, Amatas novads.
Tālrunis: 64107080. Līdz 1. novembrim pirmdien – svētdien no 9.00 līdz 19.00.
No 1. novembra pirmdien, otrdien – slēgts, trešdien – svētdien no 9.00 līdz 16.00.

LNVM nodaļa TAUTAS FRONTES MUZEJS Vecpilsētas ielā 13/15 Rīgā.
Tālrunis: 67224502. Darba laiks: svētdien, pirmdien – slēgts; otrdien - sestdien no 10.00 līdz 17.00.

Ieeja bez maksas.

Muzejpedagoģisko programmu un ekskursiju apmeklējuma cenrādis:

- EUR 0.75 skolēniem, EUR 3.00 pieaugušajiem.
- Muzejpedagoģiskās programmas vadīšana latviešu valodā un krievu valodā pirmskolas, sākumskolas un pamatskolas grupām EUR 7.11
- Muzejpedagoģiskās programmas vadīšana latviešu valodā vidusskolas grupām EUR 7.11
- Muzejpedagoģiskās programmas vadīšana krievu valodā vidusskolas grupām EUR 14.23
- Gida pakalpojumi muzeja ekspozīcijās un izstādēs latviešu valodā un krievu valodā pirmskolas, sākumskolas un pamatskolas grupām EUR 8.00
- Gida pakalpojumi muzeja ekspozīcijās un izstādēs krievu vai angļu valodā vidusskolas grupām EUR 15
- Grupām virs 10 cilvēkiem – atlaide 10%.
- Grupas vadītājam un 3 pavadošajām personām apmeklējums bez maksas.
- Pirmsskolas vecuma bērniem bez maksas.

cenrādis

cenrādis			
	LNVM pamatekspozīciju, izstāžu un teritorijas apmeklējums		
1.1.	PAMATEKSPOZĪCIJAS APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.1.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.1.2.	Skolēniem	1 persona	0,75
1.1.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.1.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem)	1 apmekl.	4,00
1.2.	MUZEJA VEIDOTAS IZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.2.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.2.2.	Skolēniem	1 persona	0,75
1.2.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.2.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	4,00
1.3.	VIESIZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.3.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.3.2.	Skolēniem	1 persona	0,75
1.3.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.3.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	4,00
1.4.	PAMATEKSPOZĪCIJAS UN MUZEJA VEIDOTU TEMATISKU IZSTĀŽU APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.4.1.	Pieaugušajiem	1 persona	4,50
1.4.2.	Skolēniem	1 persona	1,20
1.4.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	2,20
1.4.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	6,00
1.5.	Ekskursija muzeja krātuvē (grupā līdz 10 personām)	1 persona	15,00
1.6.	Gida pakalpojumi muzeja ekspozīcijās un izstādēs (grupā ne vairāk kā 30 personas) līdz 60 minūtēm		
1.6.1.	latviešu valodā	1 grupa	8,00
1.6.2.	svešvalodā (angļu, krievu, vācu valodā, izņemot krievu valodu 1.–9. klašu skolēniem)	1 grupa	15,00
1.6.3.	krievu valodā 1.–9. klašu skolēniem	1 grupa	8,00
1.7.	“DAUDERU” PARKA BRĪVDABAS IZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.7.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.7.2.	skolēniem	1 persona	0,75
1.7.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.7.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	4,00
1.8.	TAUTAS FRONTES MUZEJA APMEKLĒJUMS – PAR BRĪVU		

pamatinformācija

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS (LNVM)

ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā, LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvī - tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depoziiti, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas u. c. Latvijas vēstures liecības.

Muzeja misija ir Latvijas valsts un tautas interesēs vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt Latvijas un pasaules garīgās un materiālās kultūras liecības no visnenākajiem laikiem līdz mūsdienām, kam ir arheoloģijas, etnogrāfijas, numismātikas, vēstures vai mākslas vēstures nozīme. LNVM organizē izstāžu darbību Latvijā, veido ceļojošās izstādes, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas ir Āraišu arheoloģiskais muzejparks, "Dauderi" un Tautas frontes muzejs.

ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKO MUZEJPARKU veido 9.-10. gs. latgaļu nocietināta dzīves vieta – ezerpils (valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis) un tās rekonstrukcija, 14.-17. gs. viduslaiku pilsdrupas (valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis), un teritorija ar akmens un bronzas laikmeta mājokļu rekonstrukcijām, kuri izvietoti 12 ha lielā teritorijā Āraišu ezera krastā netālu no Cēsīm. Kopš 20. gs. 90. gadu sākuma to attīstīja kā Baltijā pirmo brīvdabas arheoloģisko muzeju. Citu līdzīgu muzeju vidū Eiropā Āraišu arheoloģiskais muzejparks izceļas ar unikāliem arheoloģiskiem atradumiem, rekonstrukcijas atrašanos oriģinālā vidē un Vidzemei raksturīgo, labi saglabājušos kultūrvēsturisko ainavu, kas pozitīvi kontrastē ar mūsdienu urbāno vidi.

"DAUDERI" izvietoti vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā - bijušā "*Waldschlösschen*" īpašnieka Ādolfa fon Bingnera ģimenes villā. Jau laikabiedri to atzinuši par vienu no glītākajām Rīgas privātmājām. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecēnāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs "Dauderi". 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu. "Dauderi" piedāvā ne vien izstādes, bet arī izīrē telpas un brīvdabas teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

TAUTAS FRONTES MUZEJS ir viena no Latvijas jaunāko laiku vēstures liecību krātuvēm, kurā atrodams unikālu priekšmetu un dokumentu kopums, kas vēstī par Latvijas tautas neatkarības centieniem 20. gadsimta nogalē, kas tautas atmiņā iemūžināta kā Latvijas trešā Atmoda. Muzejs glabā vēsturiskās liecības par lielāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas perioda tautas kustību – Latvijas Tautas fronti, atainojot Atmodas laika vēsturiskos procesus, notikumus un to dalībniekus.

